

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

VILNIAUS „AUŠROS“ MOKYKLOS-DARŽELIO VEIKLOS KOKYBĖS IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

2013-11-04 Nr. A-35

Vilnius

IŽANGA

Vizito laikas – 2013 m. rugsėjo 24–26 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Alma Finagėjevienė – vadovaujančioji vertintoja;

Sonata Lažauninkienė – atsakinga už pirmos srities „Mokyklos kultūra“, ketvirtos srities „Pagalba mokiniui“, antros srities „Ugdymas ir mokymasis“ temų „Mokymosi kokybė“, „Mokymo ir mokymosi diferencijavimas“, „Vertinimas ugdant“ vertinimą;

Irena Sližauskienė – atsakinga už antros srities „Ugdymas ir mokymasis“ temų „Bendrasis ugdymo organizavimas“, „Pamokos organizavimas“, „Mokymo kokybė“, trečios srities „Pasiekimai“, penktos srities „Mokyklos strateginis valdymas“ vertinimą.

Išorės vertintojai stebėjo 37 pamokas (iš jų – 8 neformaliojo švietimo, specialiųjų poreikių mokinių ugdymo, klasių valandėlių). Vizito metu buvo gilinamasi į mokinių, mokytojų veiklą pamokose, mokyklos vadovų ir aptarnaujančio personalo veiklą, jie stebėti natūralioje aplinkoje: darbo vietose, koridoriuose, valgykloje, klasėse. Kalbėtasi su mokyklos vadovais, mokytojais, mokiniais, Mokyklos-darželio tarybos, Vaiko gerovės komisijos, metodinių grupių, įsivertinimo grupės atstovais, kitais bendruomenės nariais; analizuoti mokyklos veiklos, mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai, mokinių darbų sąsiuviniai, IQES online Lietuva mokytojų apklausos duomenys.

Vertinant įstaigos veiklą vadovautasi Švietimo ir mokslo ministro 2009 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. ISAK-608 „Dėl bendrojo lavinimo mokyklų veiklos kokybės išorės vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintais vertinimo lygių įvertinimais ir apibūdinimais, veiklos rodikliais. Išorės vertintojai vartojo šiuos aprašomuosius veiklos kokybės vertinimus:

„*labai gera*“ – veiksminga, spartus tobulėjimas, išskirtinė, kryptinga, originali, ypatinga, įspūdinga, savita, puiki, labai paveiki, nepriekaištinga, kūrybiška, minimą veiklą galima paskleisti už mokyklos ribų;

„*gera*“ – viršija vidurkį, tinkama, paveiki, turi savitų bruožų, potenciali, lanksti, minimą veiklą, patirtį verta skleisti mokykloje;

„*nebloga*“ – patenkinama, vidutiniška, priimtina, nesisteminė, neišskirtinė, veikla mokykloje tinkama, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti;

„*prasta*“ – nepatenkinama, prastesnė už vidurkį, neveiksminga, nevykusi, netinkama, nekonkreči, neperspektyvi, rizikinga, būtina tobulinti;

„*labai prasta*“ – bloga, nepriimtina, peiktina, atkreiptinas dėmesys, neadekvati, būtina imtis radikalių pokyčių, mokyklai būtina skubi išorės pagalba.

Išskiriant mokyklos-darželio gerąsias bei tobulintinas sritis, greta teiginių nurodomi pagalbiniai rodikliai ir jų įvertinimas (pavyzdžiui: 1.1.3., 1.1.2. – 3 lygis), kuriuos mokykla gali perskaityti, pasitiksinti, naudodamasi Bendrojo lavinimo mokyklos įsivertinimo rekomendacijų veiklos rodikliais. Ataskaitoje pamokos cituojamos jas sugrupavus pagal vertinamas ir aprašomas stipriąsias bei tobulintinas mokyklos sritis. Dažniausiai apibendrinimai ir paskaičiavimai daromi iš 30 stebėtų pamokų, nes kitos stebėtos 7 veiklos nevertintos.

Vertintojų komanda nuoširdžiai dėkoja mokyklos-darželio direktorei Editai Kaniavaitei, direktoriaus pavaduotojai ugdymui Žydronei Pipirienei ir visai įstaigos bendruomenei už bendradarbiavimą ir svetingumą, už noriai ir nuosekliai suteiktą informaciją.

I. MOKYKLOS KONTEKSTAS

Mokykla-darželis savo veiklą pradėjo 1987 metais kaip Vilniaus lopšelis-darželis. 1994 metais įstaiga reorganizuota į darželį-mokyklą ir tais pačiais metais suteiktas „Aušros“ vardas. Nuo 1994 metų mokykloje pradėjo veikti šešios pradinės, viena ikimokyklinio ugdymo klasė, trys ikimokyklinio ugdymo grupės.

Šiuo metu mokykloje mokosi 135 mokiniai, yra šeši klasių komplektai (viena pirma klasė, viena antra, dvi trečios ir dvi ketvirtos). Be jų dar yra viena priešmokyklinio ugdymo klasė ir trys ikimokyklinio ugdymo grupės (apie 100 vaikų). Mokykloje dirba direktorius, pavaduotojas ugdymui šeši pradinių klasių mokytojai, keturi mokytojai dalykininkai, vienas logopedas, septyni ikimokyklinio ugdymo pedagogai, trys mokytojo padėjėjai. Mokinių skaičius įstaigoje gana stabilus. Mokykla negali patenkinti visų norinčių lankyti mokyklą. Kiekvienais metais formuojama tiek klasių komplektų, kiek būna išleidžiamųjų klasių, nes daugiau nėra patalpų. Daugumos mokyklą-darželį lankančių mokinių šeimų socialinė-ekonominė padėtis yra gera: septyni procentai mokinių maitinami nemokamai, yra dešimt socialiai remtinų šeimų.

Mokykla įsikūrusi Vilniaus Pašilaičių mikrorajone, kuriame yra Žemynos, Gabijos progimnazijos, Medėinos pradinė mokykla, Aleksandro Puškino vidurinė mokykla ir penki vaikų darželiai. Visos Pašilaičių mokyklos ir darželiai glaudžiai bendradarbiauja: organizuojamos, šventės, varžybos, viktorinos, bendri renginiai. Prie mokyklos privažiuoti visuomeniniu transportu nėra galimybės, daugelį mokinių atveža tėvai arba arčiau gyvenantys ateina pėsčiomis.

Mokykla nuo pastatymo metų nerenovuota, tik pakeisti langai, atnaujintas stogas. Mokyklos bendruomenės ir steigėjo lėšomis kasmet remontuojamos, gražinamos klasės, koridoriai, kitos edukacinės aplinkos. Yra įrengta sporto salė, valgykla, biblioteka. Pastarosios plotas labai mažas ir tik iš dalies pritaikytas bendruomenės vadinamam informaciniam centrui, nes čia yra tik vienas mokiniams skirtas kompiuteris, taip pat šioje patalpoje dirba logopedė, todėl mokiniams galimybės naudotis biblioteka gana ribotos. Mokiniai prie klasių turi poilsio kambarius, kuriuose būna pertraukų metu, po pamokų. Pailgintos dienos grupes lanko dauguma mokyklos-darželio mokinių. Už pailgintos dienos grupę mokinių tėvai moka Savivaldybės tarybos nustatytą mokestį.

Mokyklos aplinkos skoningai tvarkomos: gražiai prižiūrimi gėlynai ir poilsio zonos, koridorių sienas puošia profesionalių dailininkų ir mokinių darbai, visur labai jauku ir patrauklu.

II. STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji veiklos aspektai

1. Vertybės, elgesio normos ir principai (1.1.1. – 3 lygis).
2. Bendruomenės santykiai ir klasių mikroklimatas (1.1.4., 1.1.6. – 4 lygis).
3. Ugdymo (-si) aplinkų panaudojimas, puoselėjimas ir jaukumas (1.3.3. – 4 lygis, 5.5.3. – 3 lygis).
4. Pamokos organizavimas (2.2. – 3 lygis).
5. Mokymo nuostatos ir būdai (2.3.1. – 3 lygis).
6. Mokymo ir gyvenimo ryšys (2.3.2. – 3 lygis).
7. Mokytojo aiškinimo, demonstravimo ir nurodymų suprantamumas (2.3.3. – 3 lygis).
8. Tėvų dalyvavimas mokyklos veikloje (1.1.4. – 4 lygis, 5.3.1. – 3 lygis).
9. Vadovavimo demokratiškumas (5.3.1. – 3 lygis).
10. Personalo valdymas (5.4. – 3 lygis).

Tobulintini veiklos aspektai

1. Informavimas apie mokyklos veiklą (1.4.3. – 2 lygis).
2. Išmokimo, kaip mokinių asmeninės pažangos pamatavimo pamokoje, stebėjimas ir fiksavimas (2.3.4., 2.6.1., 3.1.1. – 2 lygis).
3. Gabių mokinių mokymo ir mokymosi veiklos diferencijavimas (2.5.2., 4.3.2. – 2 lygis).
4. Tolesnio mokymosi sėkmė, ryšiai su kitomis švietimo įstaigomis (3.2.3., 1.4.2. – 2 lygis).
5. Dalyvavimas miesto, šalies ir tarptautiniuose projektuose (3.2.2. – 2 lygis).

III. PENKIŲ VEIKLOS SRIČIŲ VERTINIMAS

1. MOKYKLOS KULTŪRA

Vilniaus „Aušros“ mokyklos-darželio kultūra vertinama gerai.

Mokyklos etosas paveikus ir turi savitų bruožų. Įstaigoje deklaruojamos vertybės, elgesio normos ir principai turi savitų bruožų. Mokyklos skelbiamas vertybes galima rasti mokyklos interneto svetainėje, mokyklos-darželio strategijoje (2012–2015 m. strateginiame plane). Viena iš jų – „Bendravimas ir bendradarbiavimas, grindžiamas abipuse pagarba, tolerancija, pasitikėjimu, atvirumu, nuoširdumu“ – buvo jaučiama išorės vertinimo metu, stebėta pamokose ir pokalbių metu, tą patvirtino ir Mokyklos-darželio tarybos nariai sakydami, kad šioje įstaigoje daug tolerancijos, gėrio, mandagumo. Kita vertybė – „Saugi ir maloni atmosfera – antrųjų namų erdvė, kurią bendruomenė tvarko ir puošia“ – akivaizdi mokyklos laiptinėse (čia dėmesį patraukia užrašai ant laiptų: „Gerbk, Draugauk, Mylėk, Džiaukis, Atrask, Auk, Kurk, Žinok, Tobulėk, Skleisk“, šie užrašai keičiami keliskart per metus kartu su juos lydinčiais simboliais), koridoriuose (sienas puošia mokinių darbai, originaliai skelbiami pamokų tvarkaraščiai, dažnai organizuojamų bendruomenės konkursų mokyklos-darželio erdvėse eksponatai, gražiausi darbai). Mokykla-darželis turi vidaus darbo taisykles, mokinio elgesio taisykles ir jų laikosi. Klasėse, sporto salėje, aktų salėje, koridoriuje skelbiamos taisyklės yra estetiškai apipavidalintos, pritaikytos vaikams. Apibendrinant surinktus duomenis galima konstatuoti, kad mokyklos deklaruojamos vertybės, elgesio normos ir principai yra stipriai išreikšti – tai vienas iš stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Mokyklos-darželio kuriamos tradicijos ir ritualai priimtini daugeliui bendruomenės narių. Ryškiausia ir įsimintiniausia šventė, kurią išskyrė tiek tėvai, tiek pedagogai, yra pavasarių organizuojama sporto šventė, į kurią aktyviai įsitraukia visa mokyklos bendruomenė. Taip pat mokykloje švenčiamos ir kitos šventės: Mokslo ir žinių diena, Rudenėlio raštai, Kalėdinės šventės ir kt. Mokykla turi savo atributiką: himną, vėliavą, emblemą. Mokiniai dėvi uniformas, kurias puošia mokyklos-darželio emblema. Mokykla-darželis savo gyvenimą fiksuoja tradiciškai – fotografuoja ir nuotraukas kelia į mokyklos interneto svetainės galeriją.

Beveik visi bendruomenės nariai tapatinasi su mokykla, didžiuojasi, kad dirba šioje įstaigoje. Pažymėtina ir tai, kad pirmojo vizito metu ir pokalbio su Mokyklos-darželio taryba metu mokyklos-darželio bendruomenės nariai pažymėjo, kad šioje įstaigoje tvyro gera atmosfera, dirba „šilti“ vadovai, pedagoginis personalas pažymėjo, kad niekada nebuvo direktorės pakelto balso, į darbą visi eina kaip į šventę, turi daug kūrybinės laisvės. Tėvai džiaugiasi, kad jų vaikai gali mokytis šioje mokykloje ir visiems rekomenduoja Vilniaus „Aušros“ mokyklą-darželį kaip patikimą ir kokybiškai dirbančią ugdymo įstaigą.

Bendruomenės santykiai puikūs. Mokyklos-darželio veikla grindžiama beveik visų bendruomenės narių bendravimu ir bendradarbiavimu. Mokykloje veikia šios savivaldos institucijos: Mokyklos-darželio taryba, Mokytojų taryba, metodinės grupės (auklėtojų, mokytojų), klasių tėvų komitetai. Mokyklos-darželio tarybos nariai aktyviai dalyvauja mokyklos valdyme: svarstomas strateginis planas, veiklos planas, ugdymo programos, tariamasi dėl 2 proc. panaudojimo. Taip pat mokyklos-darželio tarybai atsiskaitoma už mokyklos krepšelio lėšų panaudojimą, pristatomos mokyklos įsivertinimo išvados. Iš pokalbio su mokyklos-darželio taryba

paiškėjo, kad tėvai yra gerai informuoti apie mokykloje vykdomas veiklas, pažymėtina ir tai, kad pedagoginis personalas džiaugiasi aktyviais tėvais, kurie ne tik dalyvauja renginiuose, inicijuoja juos, bet ir pagal galimybes padeda remontuoti klases, domisi aikštyno atnaujinimu ir pan. Pažymėtina ir tai, kad auklėtojai ir mokytojai labai glaudžiai bendradarbiauja. Dalijasi seminarų medžiaga, kartu rengiami įvairūs projektai. Bendradarbiavimas tarp pedagoginio personalo vyksta nepertraukiamai įvairių pertraukėlių metu, nuolat dalijamasi gerąja darbo patirtimi, reflektuojama. Įvertinus surinktus duomenis apie mokyklos bendruomenės santykius galima teigti, kad tėvų dalyvavimas mokyklos veikloje yra stiprus mokyklos veiklos aspektas.

Mokyklos bendruomenės santykiai lemia mokyklos atvirumą ir svetingumą, kuris ryškiausiai atsiskleidžia per organizuojamas veiklas: gausu renginių, į kuriuos kviečiami svečiai iš išorės, aktyviai juose dalyvauja ir mokyklos mokinių tėvai. Pažymėtina ir tai, kad visos Pašilaičių mokyklos ir darželiai glaudžiai bendradarbiauja: organizuojamos bendros šventės, varžybos, viktorinos, kiti renginiai. Taip pat mokykla aktyviai dalyvauja ir Pašilaičių seniūnijos organizuojamuose renginiuose. Mokyklos bendruomenėje susitarta dėl tėvų ir kitų bendruomenės narių bendradarbiavimo ir informavimo. Mokykla naudoja elektroninę dienyną TAMO, tai viena iš galimybių teikti informaciją tėveliams apie mokinių pasiekimus. Mokyklos atvirumą ir svetingumą atskleidžia mandagūs bendruomenės santykiai: mokiniai įpratę sveikintis su mokytojais ar mokyklos svečiais, įstaigos pedagogai ir kiti mokyklos darbuotojai savo asmeniniu pavyzdžiu skatina mokinių mandagumą.

Mokykloje sukurtas tinkamas klasių mikroklimatas vaikų mokymui (-si). Daugumoje stebėtų pamokų vyravo abipusis pasitikėjimas, pagarbūs, draugiški mokinių ir mokytojų santykiai.

Mokinių santykių, elgesio ir drausmės apibendrintas vertinimas 30 stebėtų pamokų

1 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
12 pamokų	8 pamokos	10 pamokų	–
40 proc.	26,7 proc.	33,3 proc.	–

Iš lentelėje pateiktų duomenų galima konstatuoti, kad vizito metu vyravę pagarbūs mokinių ir mokytojų tarpusavio santykiai klasėje skatino mokinių aktyvumą bei motyvaciją dirbti.

Pažangos siekiai vertinami patenkinamai.

Mokykloje sudaromos priimtinos, bet neišskirtinės sąlygos kiekvieno mokinio asmenybei at(si)skleisti. Nors dauguma mokytojų deklaruoja, kad jų klasėse mokosi gabių mokinių, tačiau išskirtinio dėmesio jiems nėra. Giluminio įsivertinimo išvadose teigiama, kad mokytojai tik iš dalies dirba papildomai su gabiais mokiniais. Gabių mokinių poreikiai tenkinami nesisteningai. Pamokų metu kelti mokymosi uždaviniai rodo, kad dalies mokytojų lūkesčiai dėl mokinių mokymosi pasiekimų yra bendro pobūdžio, per menkai orientuojamasi į skirtingus mokinių gebėjimus, individualius mokymosi poreikius. Taip pat pažymėtina, kad per maža mokykloje būrelių pasiūla. Mokykloje organizuojami tik meniniai, sportiniai būreliai, o mokiniai, linkę į tiksliusius dalykus, neturi pasirinkimo.

Mokymosi pasiekimų lūkesčiai yra priimtini, tačiau kai kurie šios veiklos aspektai turėtų būti tobulinami. Mokinių pasiekimai analizuojami tik praėjus pusmečiui. Kiekviena mokytoja padaro savo klasės pažangumo suvestinę, pavaduotoja ugdymui – bendrą mokyklos suvestinę. Duomenys analizuojami Mokytojų tarybos susirinkimų metu, daromos išvados ir palyginimai. Pokalbyje su Mokyklos-darželio tarybos nariais užfiksuota, kad tolimesnė mokymosi sėkmė buvo analizuojama ankstesniais metais, mokiniams išėjus į Vilniaus Gabijos gimnaziją. Tačiau šiuo metu šis bendradarbiavimo ryšys yra nutrūkęs. Vertintojai daro išvadą, kad pamokų metu per mažai dėmesio buvo skirta individualios veiklos matavimui, individualaus gebėjimų lygio nustatymui, per retai informuota apie pasiekimus ir asmeninę pažangą.

Mokykla tinkamai siekia organizacijos pažangos, atsižvelgdama į įsivertinimo rezultatus, planuoja savo tolesnę veiklą. Mokykloje vyrauja gera bendravimo ir bendradarbiavimo atmosfera,

aukšta vadovavimo kultūra. Iš pokalbio su Mokyklos-darželio tarybos nariais užfiksuota, kad mokykla tariai ir yra atvira mokyklos bendruomenei: tariamasi dėl strateginių veiklos tikslų, planuojami laukiami rezultatai ir būdai jų siekti. Mokyklos administracija savo ugdymo įstaigą apibūdina kaip tobulėjančią organizaciją. Mokykloje-darželyje dirba aukštos kvalifikacijos specialistai ir vadovai.

Tvarka mokykloje vertinama gerai, o aplinkos jaukumas – savitas, kūrybiškas, vertas paskleisti už mokyklos ribų.

Darbo tvarka ir taisyklės tinkami. Vizito metu nustatyta, kad mokykla siekia užtikrinti deramą tvarką: yra patvirtintos vidaus darbo tvarkos taisyklės, kuriose nustatytos mokinių ir darbuotojų teisės, pareigos, atsakomybė, bendruomenės narių elgesio ir etikos normos. Su šiomis taisyklėmis yra supažindinti mokyklos bendruomenės nariai. Klasėse, kitose mokyklos erdvėse (sporto salėje, koridoriuje, aktų salėje) skelbiamos taisyklės estetiškai pateiktos, pritaikytos pradinių klasių mokiniams, jas iliustruoti ir išspausdinti padėjo mokinių tėvai. Daugumoje stebėtų pamokų vyravo susitarimai dėl darbo tvarkos ir drausmės, buvo kuriama palanki mokymuisi aplinka. 66,7 proc. stebėtų pamokų tvarka ir drausmė vertinta gerai ir labai gerai. Mokyklos vadovų teigimu, mokykloje beveik nėra lankomumo problemų, praleistos pamokos dažniausiai pateisinamos.

Skatinant pageidaujama elgesį mokykloje, kuriamas darbu ir mokymuisi palankus mikroklimatas: mokytojai ir kiti bendruomenės nariai skatinami geru žodžiu, jai pasitikima, organizuojamos bendruomenės išvykos, kuriose dalyvauja ir pedagogai, ir aptarnaujantis personalas, įteikiami padėkos raštai. Mokyklos I aukšto koridoriuje eksponuojamos renginių nuotraukos, padėkos raštai, diplomai.

Mokyklos aplinka estetiška, meniška, savita. Skoningai tvarkoma lauko aplinka: gėlynai, poilsio zonos; kasmet remontuojamos, gražinamos klasės. Klasių aplinkos jaukios, skoningos, neperkrautos, mobilios (nesunku sukurti mažesnes erdves mokinių grupei, individualiai veiklai bei pritaikyti erdvę veiklos specifikai), jose pakanka erdvės judėti, ilsėtis ir veikti. Koridoriuose eksponuojami profesionalių dailininkų ir mokykloje-darželyje organizuojamų konkursų, parodų darbai. Gražiai įrengtas administracinis korpusas, erdvės išnaudojamos tikslingai (pavyzdžiui, laiptinėje esančioje erdvėje įrengtas kampelis „Čia praleisto laiko nepamiršiu niekada“, kuriame kabinamos visų laidų nuotraukos) ir skoningai. Rudeninė tema atsispindi visose laiptinių, koridorių erdvėse (laiptai, sienos dekoruoti rudeniniais lapais), laisvuose ploteliuose (įvairios rudeninės puokštės), laiptai dekoruoti įstaigos vertybes įprasminančiais užrašais. Ugdymo(-si) aplinkų panaudojimas, puoselėjimas ir jaukumas išskirtina kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

Mokyklos ryšiai vertinami vidutiniškai.

Mokyklos vaidmuo vietos bendruomenėje neišskirtinis. Mokykla dalyvauja seniūnijos organizuojamuose renginiuose. Projektinė veikla daugiausia apsiriboja tik vietos bendruomenėje: mokytojos organizuoja projektus klasėse su savo mokiniais, projektų aprašymai kaupiami pavaduotojos ugdymui kabinete. Didžiausias renginys, į kurį įtraukiama visa mokyklos bendruomenė ir kurią ateina stebėti vietos gyventojai, yra pavasarį organizuojama sporto šventė.

Mokyklos-darželio bendradarbiavimo ryšiai su socialiniais partneriais patenkinami. Mokyklos bendradarbiavimas apsiribojęs tik su artimiausiomis ugdymo įstaigomis, taip pat pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su Sostinės krepšinio mokykla, kuri organizuoja neformalųjį vaikų švietimą šioje įstaigoje bei nuomojasi patalpas, su Lietuvos edukologijos universitetu, su UAB „Šviesa“ ir su kelionių organizatoriumi „Banelituras“. Vertintojų nuomone, ryšiai su kitomis švietimo įstaigomis yra patenkinami, o tai daro blogą įtaką mokyklos įvaizdžiui ir viešiesiems ryšiams.

Mokyklos įvaizdis ir viešieji ryšiai vertinami taip pat patenkinamai. Apie mokyklos veiklą informacijos negausu mokyklos interneto svetainėje, o ir ši atnaujinama gana retai. Tą patvirtino ir mokyklos tėveliai, ir vadovai. Mokykla neturi savo lankstinuko, neinformuoja apie save jokiais kitomis priemonėmis, apsiriboja tik žodine informacija ir TAMO dienynu. Informavimas apie mokyklos veiklą – vienas iš tobulintinų mokyklos veiklos aspektų.

2. UGDYMAS IR MOKYMASIS

Vilniaus „Aušros“ mokyklos-darželio bendrasis ugdymas organizuojamas gerai.

Ugdymo programos pakankamai kryptingos, priimtinos mokiniams. Mokykloje-darželyje susitarta dėl esminių planavimo principų ir jų laikomasi. Planavimo klausimai aptariami mokytojų metodinėje grupėje. Vadovaujantis pradinio ugdymo programos bendruoju ugdymo planu, rengiamas įstaigos ugdymo planas dvejiems mokslo metams, kuris suderinamas su metodinėmis grupėmis, Mokyklos-darželio taryba. Metodinėse grupėse aptariami mokytojų ilgalaikiai dalykų planai, neformaliojo švietimo programos, klasių vadovų planai ir suderinami su pavaduotoja ugdymui. Pritaikytos ir individualizuotos programos specialiųjų poreikių mokiniams svarstomos Vaiko gerovės komisijoje. Ugdymo programos ir mokytojų ilgalaikiai planai dera tarpusavyje. Ilgalaikiai planai rengiami pagal susitartą formą, kurioje numatomi tikslai, uždaviniai, priemonės, ugdymo turinys, tačiau neatsispindi dalykiniai ryšiai ir integracija. Mokytojai teigė, kad gali koreguoti savo planus, tačiau tokių įrašų nepastebėta. Dauguma mokytojų yra susipažinę su aktualiomis švietimo naujovėmis, pradinio ugdymo bendrosiomis programomis, aptarę ugdymo proceso planavimo principus ir reikalavimus

Ugdymo planai ir tvarkaraščiai tinkami. Mokyklos-darželio 2013–2015 m. ugdymo planas buvo parengtas vadovaujantis Bendruoju ugdymo planu, pradinį ugdymą, neformalųjį vaikų švietimą ir kitą mokyklos-darželio veiklą reglamentuojančiais teisės aktais bei mokyklos-darželio strateginiu planu. Ugdymo planą rengė direktoriaus įsakymu sudaryta darbo grupė. Iš pokalbių su metodine grupe ir dokumentų analizės nustatyta, kad ugdymo plano projektas suderintas su Mokyklos-darželio taryba. Vertintojų komanda pažymi, kad ugdymo planas pakankamai tikslus, adaptuotas mokyklai-darželiui. Tėvams dažniausiai pristatomas jau parengtas ugdymo plano variantas, ir jie savo pasiūlymus teikia retai. Pamokų tvarkaraštyje pagal galimybes suderinti mokinio, mokytojo ir mokojo dalyko interesai. Pirmoje klasėje yra dvi ilgosios pertraukos po 30 min. Pamokų tvarkaraščiai sudaryti vadovaujantis higienos normos reikalavimais, tačiau pastebėta, kad sąlyginai „mažiau darbingą“ dieną pirmadienį 2a, 3b, 4b klasėse suplanuotos gana sunkios pamokos, o penktadienį 1a ir 4b kl. lengvos pamokos. 3a, 3b ir 4b kl. klasės valandėlės vyksta per šeštą pamoką. Iš pokalbio su direktoriaus pavaduotoja ugdymui paaiškėjo, kad tai lemia sporto salės užimtumas ir anglų kalbos dėstymas pogrupiais. Anglų kalbos pamokos pogrupiais vyksta 2a, 3a, 3b klasėse, todėl tvarkaraštyje nurodytos šešios pamokos. Dalis mokinių tada ateina į antrą pamoką arba kita dalis išeina iš šeštos pamokos. Mokiniai tą dieną, kai vyksta anglų k. pamoka, turi penkias pamokas. Savaitinių pamokų skaičius kiekvienam mokiniui neviršija maksimalaus ir nėra mažesnis už minimalų, nustatytą BUP.

Dalykų ryšiai ir integracija vertinami gerai. Į mokyklos-darželio 2013–2015 m. ugdymo dalykų turinį numatyta integruoti dalykinius ir bendruosius gebėjimus, vykdant prevencines alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo bei „Antrojo žingsnio“, skirto mažinti agresyvų mokinių elgesį, ugdytis socialinius-emocinius įgūdžius, programas. Mokykloje vykdomi projektai, organizuojami įvairūs renginiai, kurių metu tobulinami praktiniai mokinių gebėjimai ir įtvirtinamos žinios apie sveiką gyvenseną, higieną, saugų eismą, tinkamą elgesį. Ugdymo procese vertintojai matė pamokas, kuriose mokytojai apgalvotai buvo numatę integruotas temas ar veiklas, tai matematikos 1a kl., lietuvių k., muzikos 2a kl. anglų k., lietuvių k., matematikos, pasaulio pažinimo 3a kl.; lietuvių k., pasaulio pažinimo 3b kl.; anglų k., tikybos, etikos 4a kl.; muzikos. Vertinimo savaitę 3 klasėse buvo integruota teatro tema į keletą stebėtų veiklų ir pamokų. Dalyje pamokų pastebėta tarpdalykinių ryšių elementų: matematikos 1a kl, muzikos 2a ir 4b kl., dailės ir technologijų 3b kl, tikybos 4a kl., etikos 4a kl. pamokose buvo integruotas pasaulio pažinimas; lietuvių k. 3a, 2a kl, anglų k. 3a kl. – matematika; pasaulio pažinimo 4a kl. pamokoje – integruota tikyba; pasaulio pažinimo 3b kl., lietuvių k. 4b kl. pamokose – integruota dailės ir technologijų pamokos elementų (mokiniai pasigamino veikėjus šešėliniam teatrui, gamino kvietimus). Mokytojų ir mokyklos-darželio vadovų teigimu, mokinių mokymosi krūvis mokykloje yra aptariamasis ir derinamas. Tobulinant bendrąjį ugdymo organizavimą rekomenduojama aptarti ir pasirinkti mokyklai-darželiui labiausiai tinkamą ilgalaikio

planavimo tvarką, pagal kurią mokytojai galėtų efektyviai planuoti dalykų ryšius ir numatyti susijusių dalykų programų suderinamumą laiko, turinio, apimties atžvilgiu.

Neformalusis vaikų švietimas mokykloje-darželyje neišskirtinis. Mokykla-darželis tiria ir analizuoja mokinių saviraiškos poreikius, pagal galimybes siūlo neformaliojo švietimo programas. Ši veikla skiriama meninei ir literatūrinei veiklai. Mokykloje-darželyje veikia nemokami 8 neformalaus švietimo būreliai, kurių veikla orientuota į mokinių tautinės saviraiškos, dramos, meninių, muzikinių, literatūrinių gebėjimų ugdymą. Dalis mokinių tėvų atstovų teigia, kad neformalusis švietimas mokykloje juos tenkina, skatina mokinių saviraišką ir saviugdą, tačiau pasigendama būrelių, kurių veikla skatintų mokinių akademinis gebėjimus ar sportinius pasiekimus. Geri neformaliojo švietimo mokinių pasiekimai miesto organizuojamuose iliustracijų, piešinių, skaitovų ir dailės konkursuose, keleri metai laimimi oranžiniai, sidabriniai ir auksiniai diplomai tarptautiniame lietuvių kalbos, anglų kalbos ir gamtos konkursuose „Kengūra“. Mokyklos-darželio atlikto giluminio įsivertinimo išvadose teigiama, kad būrelius mokykloje lanko tik 43 proc. apklaustųjų 3–4 klasių mokinių, o 21 proc. teigė, kad nedalyvauja jokioje popamokinėje veikloje. Pedagogų iniciatyvumo ir kūrybiškumo dėka organizuoti renginiai vaikams ir tėvams: „Stilizuotas medelis“, „Kalėdų stebuklas“, šeimų sporto šventės. Technologijų, dailės būrelių darbai eksponuojami mokyklos parodose. Gausesnė neformaliojo švietimo užsiėmimų įvairovė sudarytų geresnes sąlygas tenkinti daugelio mokinių saviugdą ir saviraiškos poreikius, skatintų mokinius aktyviau dalyvauti įvairių dalykų olimpiadose, konkursuose.

Pamokos organizavimas mokykloje-darželyje yra geras.

Pamokos planavimas ir organizavimas (mokymosi uždavinių kėlimas, pamokos struktūros logiškumas, uždavinių, metodų ir priemonių dermė bei laiko panaudojimo racionalumas) buvo vertinamas 30 stebėtų pamokų ir pateikiamas 2 lentelėje.

Pamokos planavimas ir organizavimas

2 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
7 pamokos 23,33 proc.	13 pamokų 43,33 proc.	9 pamokos 30,01 proc.	1 pamoka 3,33 proc.

Pamokos organizavimas ir planavimas 66,6 proc. pamokų yra labai geras ir geras, o likusioje dalyje, t. y. 33,3 proc. – patenkinamas ir prastas. Dauguma mokytojų nuosekliai planuoja savo veiklą, tinkamai parenka veiklos būdus ir metodus. Dėl mokytojų veiklos planavimo susitariama metodinėje grupėje. Privalomas yra ilgalaikis teminis planas. Susitarta dėl jo struktūros, daugumoje planų nurodomi tikslai, uždaviniai, priemonės. Ugdymo planavimas pateikiamas pagal vieningą formą: turinio tematika, valandų skaičius, ugdomi gebėjimai, vertinimas, pastabos.

Didesnėje dalyje išorės vertintojų stebėtų pamokų tema ir uždavinys buvo skelbiami taisyklingai. Dauguma mokytojų formulavo pamokos uždavinį, skelbė jį žodžiu, užrašė lentoje, arba pateikė informacinių technologijų pagalba. Dažniausiai mokymosi uždaviniai buvo konkretūs ir orientuoti į pamatuojamą veiklos rezultatą. Tai pastebėta matematikos 1a kl., lietuvių k., kūno k., pasaulio pažinimo 2a kl., matematikos, pasaulio pažinimo 3a kl., lietuvių k., matematikos, anglų k., pasaulio pažinimo, dailės ir technologijų, kūno kultūros 3b kl., matematikos, pasaulio pažinimo, lietuvių k., etikos 4a kl., lietuvių k., muzikos 4b kl. pamokose. Tačiau muzikos, lietuvių k., tikybos 1a kl., muzikos 2a kl., tikybos, anglų k. 4a kl., dailės ir technologijų 4b kl. pamokose bei logopedo pratybose 4a ir 4b kl. pastebėta, kad mokytojos formulavo pamokos uždavinį akcentuodamos tik veiklas, bet ne siekiamą rezultatą.

Pamokų struktūra mokykloje-darželyje tinkama. Daugumoje stebėtų pamokų gerai tarpusavyje derėjo ugdomosios veiklos metodai, būdai, priemonės. Išorės vertintojai turėjo galimybę matyti, kad pamokos struktūra apgalvota, pamokos laikas dažniausiai racionaliai panaudotas, parinkti metodai atitinka siekiamą uždavinį, užduotys suplanuotos ir skiriamos pagrįstai. Tai pasakytina apie matematikos, lietuvių k. ir muzikos 1a kl., pasaulio pažinimo ir lietuvių k. 2a kl., lietuvių k., anglų k.

ir pasaulio pažinimo 3a kl., dailės ir technologijų, kūno kultūros 3b kl., lietuvių k., etikos, pasaulio pažinimo 4a kl., lietuvių k. 4b kl. pamokas. Pamokų stebėjimo protokoluose užfiksuota ir tai, kad kai kuriose pamokose –anglų k. 3b kl., matematikos 4a kl., dailės ir technologijų 4b kl. – ugdymo metodai atitiko tik dalies mokinių galimybes. Daugumoje pamokų mokytojai ugdymo turinį organizavo naudodami tradicinius metodus: aiškinimą, klausinėjimą, demonstravimą, skaitymą, rašymą ir t. t.

Klasės valdymas pakankamai kryptingas. Daugumoje pamokų užfiksuoti šilti mokytojo ir mokinių tarpusavio santykiai. Dažniausiai mokytojai į mokinius kreipėsi vardais, juos gerai pažinojo. Didesnėje dalyje stebėtų pamokų vyravo tvarka, mokytojo reikalavimai buvo aiškūs ir suprantami mokiniams, tarpusavio santykiai draugiški ir pagarbūs. Tai buvo pastebėta matematikos, muzikos, lietuvių k. 1a kl., lietuvių k., pasaulio pažinimo, kūno kultūros 2a kl., lietuvių k., anglų k. 3a kl., matematikos, pasaulio pažinimo, dailės ir technologijų 3b kl., lietuvių k., dailės ir technologijų 4b kl. pamokose. Keliose stebėtose pamokose –muzikos 2a kl.; pasaulio pažinimo 3a kl.; matematikos, anglų k., pasaulio pažinimo 4a kl.; muzikos 4b kl. – atmosfera klasėje buvo triukšminga, tačiau šis darbinis šurmulyš netrukdė nei mokiniams, nei mokytojui pasiekti pamokos tikslą.

Mokymo kokybė stebėtose pamokose yra gera.

Mokymo kokybė (nuostatos ir būdai, mokymo ir gyvenimo ryšys, mokytojo ir mokinio dialogas, išmokimo stebėjimas ir namų darbai) buvo stebimi 30 pamokų ir vertinimas pateiktas 3 lentelėje.

Mokymo kokybė

3 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
9 pamokose 30 proc.	14 pamokų 46,6 proc.	6 pamokose 20 proc.	1 pamokoje 3,3 proc.

Stebėtų pamokų protokolų analizė atskleidžia, jog 76,6 proc. pamokų Vilniaus „Aušros“ mokykloje-darželyje mokymo kokybė įvertinta labai gerai ir gerai. Išorės vertintojai matė lietuvių k., matematikos 1a kl., lietuvių k. 2a kl., lietuvių k., anglų k. 3a kl., pasaulio pažinimo, kūno kultūros, dailės ir technologijų 3b kl., lietuvių k., matematikos 4a kl., lietuvių k. 4b kl. pamokose, logopedo pratybose 4a ir 4b kl., kaip mokytojai mokymo metodus parenka atsižvelgdami į daugumos mokinių mokymo (-si) stilius. Tačiau keliose stebėtose pamokose, t. y. tikybos 1a kl., anglų k. 3b kl., matematikos 4a kl., dailės ir technologijų, šokio 4b kl. pamokose parinkti metodai tik iš dalies atitiko mokinių amžių, gebėjimus, poreikius. Tinkamai ugdomoji veikla buvo individualizuota ir diferencijuota matematikos 1a kl., pasaulio pažinimo 3a kl., matematikos ir pasaulio pažinimo 3b kl., matematikos 4a kl., lietuvių k. 4b kl. pamokose. Ir tik pavienėse pamokose buvo nepakankamai apgalvota individualaus ir grupinio mokymo (-si) dėmė. Mokytojos tikslus, aiškus, vaizdingas ir suprantamas aiškinimas, nurodymas ir demonstravimas muzikos ir kūno kultūros 2a kl., anglų k. 3a kl., lietuvių k., matematikos ir pasaulio pažinimo 3b kl., tikybos, etikos ir pasaulio pažinimo 4a kl., lietuvių k. ir muzikos 4b kl. pamokose padėjo geriau suvokti aptariamą temą. Šiek tiek per greitas arba per lėtas mokytojos aiškinimo tempas buvo pastebėtas anglų k. 4a kl. ir 3b kl. pamokose. Trūko aiškumo per pasaulio pažinimo pamoką 2a kl., atliekant savarankišką užduotį. Vertintojai konstatuoja, kad mokymo nuostatos ir būdai – stiprusis veiklos aspektas.

Teisingai parinktos ugdomosios veiklos formos, skatinančios mokymosi motyvą, sukurta patraukli mokymosi aplinka padėjo mokiniams sutelkti dėmesį, tiksliau atlikti užduotis, įgyvendinti pamokoje suformuluotą uždavinį (matematikos, lietuvių k. ir muzikos 1a kl., lietuvių k. 2a kl., lietuvių k. ir anglų k. 3a kl., pasaulio pažinimo, dailės ir technologijų 3b kl., matematikos ir lietuvių k. 4a kl., lietuvių k. 4b kl. pamokose). Tačiau užfiksuota ir pavienių pamokų epizodų, kai nepakankamai buvo palaikoma motyvacija, tai lietuvių k. 3a kl., šokio 4b kl. pamokose. Didesnėje dalyje pamokų buvo stebėtas ugdymo turinio aktualizavimas, remiantis mokinių turimomis

žiniomis, tai –muzikos 1a kl., lietuvių k. 2a kl., pasaulio pažinimo 3b kl., pasaulio pažinimo 4a kl. pamokose, mokomosios medžiagos susiejimas su mokinių patirtimi – matematikos 1a kl., lietuvių k. ir matematikos 3a kl., dailės ir technologijų 3b kl., pasaulio pažinimo, lietuvių k. ir etikos 4a kl., 4b lietuvių k. ir muzikos kl. pamokose. Mokymo ir gyvenimo ryšys vertinamas gerai ir yra stiprusis mokyklos-darželio veiklos aspektas.

Daugumoje pamokų stebėtas geras mokytojo ir mokinio dialogas, daugumai mokinių suprantamas mokytojų aiškinimas ir nurodymai. Daugelyje pamokų mokiniai buvo informuojami apie pamokos paskirtį, numatomą veiklą, užduotis, veiklos metodus ir būdus. Mokytojams tinkamai paaiškinus, mokiniai gebėjo atlikti užduotis savarankiškai, vyravo padedantis mokytis ir kuriantis pasitikėjimą kalbėjimasis ir diskutavimas. Apibendrinus visus stebėtų pamokų protokolus, galima teigti, kad mokytojo ir mokinio dialogas yra stiprioji mokyklos veiklos sritis

Išmokimo stebėjimas – pasiekimų patikrinimas, kiek mokiniai suprato ar ką išmoko pamokose, grįžimas prie nesuprastų, neišmoktų dalykų – patenkinamas, nesisteminamas. Daugumoje stebėtų pamokų atskiri veiklos etapai apibendrinti, rezultatai patikrinti ir aptarti. Dalis mokytojų įvertino, kiek mokiniai suprato ir kaip išmoko naują medžiagą. Vertinimo metu tik keli mokytojai pamokos pradžioje supažindino mokinius su užduočių ar veiklų vertinimo kriterijais, tai: matematikos 1a kl. ir lietuvių k. 4a kl. pamokose. Tik keliose stebėtose pamokose (matematikos 1a kl., kūno kultūros 2a kl., lietuvių k. 2a kl.) mokytojai atidžiai ir dėmesingai sekė kiekvieno mokinio veiklą. Per matematikos 1a kl., kūno kultūros 2a kl., dailės ir technologijų 3b kl., lietuvių k. 4a kl. pamokas buvo aptartos mokymosi, veiklos sėkmės ir nesėkmių priežastys, aiškintasi, kokie gali būti tolimesni mokymosi žingsniai. Dalyje pamokų mokiniai mokomi įsivertinti atliktą užduotį įvairesniais būdais: muzikos, lietuvių k. 1a kl. ir muzikos 2a kl. pamokose įsivertinimas vyko pakeliant nykštį; matematikos 3a kl., 4a kl. pamokose – šypsenėlėmis, pasaulio pažinimo 3a kl. ir lietuvių k. 3b kl. – kortelėmis; matematikos 3b kl. – šviesoforo spalvomis; pasaulio pažinimo 3b kl. – plojimais. Pavienėse pamokose vertino draugas draugo darbą: lietuvių k. 1a kl., vertino vieni kitų darbus, argumentavo matematikos 3a kl., dailės ir technologijų 3b kl. pamokose. Dalyje stebėtų pamokų buvo grįžtama prie nesuprastų dalykų, kruopščiai taisomos klaidos: kūno kultūros 2a kl., anglų k. ir lietuvių k. 3a kl., pasaulio pažinimo 4a kl., dailės ir technologijų 4b kl.. Tačiau vertintojai stebėjo pamokų, kuriose išmokimas nepakankamai aptartas, ne visada matomi visi mokiniai, tai: tikybos 1a kl., lietuvių k. ir pasaulio pažinimo 2a kl., pasaulio pažinimo 3a kl., lietuvių k. 3b kl., tikybos ir etikos 4a kl., šokio ir muzikos 4b kl.. Gauta informacija apie daromą pažangą dažnai nepanaudojama tolimesniems mokymo (-si) tikslams numatyti. Išorės vertintojai mano, kad pamokose mokiniams būtų naudingiau, jei mokytojai nuolat sektų kiekvieno jų pažangą, planuotų pamokos laiką, formas išmokimo tikrinimui – tai skatintų mokinius objektyviai ir pamatuojamai įsivertinti individualius pasiekimus. Išmokimo, kaip mokinių asmeninės pažangos pamatavimo pamokoje, stebėjimas ir fiksavimas – vienas iš tobulintinų mokyklos aspektų.

Namų darbai mokykloje skiriami tinkamai, atsižvelgiant į mokyklos-darželio ugdymo planą, higienos normas reikalavimus. Susitarta neskirti namų darbų pirmų klasių mokiniams, antrų klasių – neskirti pirmą pusmetį, trečių, ketvirtų klasių mokiniams skiriami namų darbai, kuriems atlikti reikia ne ilgiau nei 1 valandą per dieną. Atostogų laikotarpiu ir savaitgaliais namų darbai neskiriami. Vertintojai stebėjo, kuriose pamokose buvo užduodami namų darbai arba reikėdavo tik pabaigti užduotį. Tikslingai siejant užduotį su naujos pamokos medžiaga namų darbai buvo skirti anglų k. 3a kl., lietuvių k., matematikos ir anglų k. 3b kl., lietuvių k. ir pasaulio pažinimo 4a kl. pamokose, o tikrinti, ar teisingai atlikti namų darbai buvo tik pasaulio pažinimo 3a kl. pamokoje. Užduodami namų darbai dažniausiai buvo vienodi visai klasei – nediferencijuoti, neindividualizuoti. Analizuojant pamokų stebėjimo protokolus ir bendraujant su mokytojais pastebėta, kad mokiniai atsakingai dirbo pamokoje, todėl daug namų darbų užduočių neskiriama. Direktorius pavaduotoja ugdymui teigė, kad mokinių tėvai apie užduotus namų darbus sužino elektroniniame dienyne, tai turi būti skelbiama kiekvieną dieną iki 16 val. Išorės vertinimo metu ne visų klasių mokytojai šio susitarimo laikėsi.

Mokymosi kokybė priimtina, o mokinių mokymosi motyvacija vertinama gerai.

Dauguma mokinių stebėtose pamokose buvo aktyvūs, noriai dirbo, pasitikėjo savo jėgomis, šiuo aspektu išskirtinės lietuvių k. 1a, 2a, 4a kl., dailės ir technologijų 3b, 4b kl., anglų k. 3a kl., pasaulio pažinimo 3b kl., kūno kultūros 3b,2a kl., matematikos 4a, 3a kl., muzikos 1a kl., tikybos 4a kl. pamokos. Geras mokinių elgesys ir drausmė stiprina jų motyvaciją: stebėtose pamokose jie vykdė mokytojų nurodymus, atliko skirtas užduotis, daugumoje pamokų mokiniai buvo aktyvūs mokymo (-si) proceso dalyviai, pasitikėjo savo jėgomis.

Mokymosi motyvacijos vertinimas 30 stebėtų pamokų

4 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
3 pamokos	16 pamokų	11 pamokų	–
10 proc.	53,3 proc.	36,7 proc.	–

Mokykla analizuoja mokinių lankomumą. Lankomumo statistika leidžia nustatyti sveikatos stiprinimo prioritetus. Mokykloje pamokų lankomumo problemos nėra. Mokiniai be pateisinamos priežasties yra praleidę tik keletą dienų. Tokią situaciją lemia aktyvus įstaigos ir tėvelių bendradarbiavimas. Įdiegus elektroninį dienyną, mokinių tėvai informaciją apie praleistas pamokas gauna tą pačią dieną.

Nors stebėtose lietuvių k. 2a, 3a, 4b kl., matematikos 1a, 2a, 3a, 4a, kūno kultūros 2a, 3b kl., anglų k. 3a kl., pasaulio pažinimo 3b kl. pamokose mokiniai bendradarbiavo vieni su kitais, stengėsi padėti vieni kitiems, gebėjo ir noriai dirbo grupėse, savarankiškai, diskutavo, mokėjo susirasti reikiamą informaciją, tačiau vertintojos pastebėjo, jog šie mokinių gebėjimai daugelyje kitų pamokų yra neišskirtiniai, reikėtų juos stiprinti. Tikėtina, kad pačių mokytojų dalijimasis gerąja patirtimi, taikant aktyvų mokymąsi bendradarbiaujant skatinančius metodus, padėtų stiprinti mokinių bendradarbiavimo įgūdžius pamokose.

Mokymo ir mokymosi diferencijavimas neišskirtinis. Pažymėtina, kad nuo šių mokslo metų mokykloje pradėjo dirbti 3 mokytojo padėjėjos, kurios teikia pagalbą turintiems didelių ir labai didelių poreikių mokiniams pamokose. Specialiųjų poreikių mokinių ugdymas vyksta integravimo būdu. Mokykla analizuoja mokinių pasiekimų ir pažangos duomenis, kurie padeda matuoti pažangumą ir rezultatus, nustatyti mokymosi stipriąsias puses ir spragas. Mokykla taip pat turi atlikusi 2012–2013 m. m. pažangumo analizes, kuriose išskiriami gabūs mokiniai. Tačiau išorinio vertinimo metu surinkti duomenys rodo, kad praktinių poslinkių ir įdirbio, duodančių realią naudą gabiems mokiniams, akivaizdžiai trūksta. Daugelyje pamokų mokytojai apsiribodavo tik individualiomis konsultacijomis specialiųjų poreikių mokiniams. Nebuvo atsižvelgiama į likusių mokinių mokymosi stilius, darbo tempą, gabesniems mokiniams užduotys nebuvo diferencijuojamos.

Apibendrinti mokymo ir mokymosi diferencijavimo vertinimai 30 stebėtų pamokų

5 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
5 pamokos	8 pamokos	16 pamokų	1 pamoka
16,7 proc.	26,7 proc.	53,3 proc.	3,3 proc.

Iš lentelės duomenų matyti, kad 56,6 proc. pamokų mokymo ir mokymosi veiklos diferencijavimas yra patenkinamas ar net ir prastas. Išorės vertintojai, apibendrinę pamokos stebėjimo protokoluose fiksuotus duomenis ir kitą surinktą medžiagą, teigia, kad mokymosi veiklos diferencijavimas įvairių poreikių mokiniams (o ypač gabių mokinių mokymo ir mokymosi veiklos diferencijavimas) mokykloje laikytinas veiklos tobulintinu aspektu. Rekomenduojama ugdant gabius mokinius, sudaryti daugiau galimybių rinktis skirtingas užduotis, skirti naujas, vis sudėtingesnes ir stebėti, kaip atsiskleidžia vaikų gebėjimai.

Vertinimas ugdant vidutiniškas.

Vertinimas kaip pažinimas yra priimtinas. Išorės vertinimo metu pastebėtas nepakankamai veiksmingas vertinimas fiksuojant asmeninę mokinių pažangą pamokose. Mokinių įsivertinimas dažniausiai skiriamas pamokos veiklų, savijautos aptarimui, o ne konstruktyvaus išmokimo vertinimui ir įsivertinimui. Stebėtose pamokose vyravo formuojamasis vertinimas. Ir tik nedaugelyje stebėtų pamokų fiksuojama asmeninė mokinių pažanga, kurioje mokytoja įvardino kiekvieno mokinio dalyvavimą pamokoje: dailės ir technologijų 3 kl., matematikos 1a, 4a, kl. kūno kultūros 2a kl., pasaulio pažinimo 3b kl., lietuvių k. 4b kl.. Išmokimo, kaip mokinių asmeninės pažangos pamatavimo pamokoje, stebėjimas ir fiksavimas yra tobulintina mokyklos-darželio veiklos sritis. Išorės vertintojai rekomenduoja mokytojams planuojant pamoką, atsižvelgti į mokinių siekius ir galimybes, vertinti asmeninę pažangą, numatyti aiškius vertinimo kriterijus. Pamokoje mokiniai turi suprasti, ką ir kodėl turi išmokti ir ką reikia daryti, kad išmoktų. Vertinimas kaip pažinimas – tobulintina veiklos sritis.

Mokykla yra parengusi pasiekimų pažangos vertinimo aprašą. Aprašas bendruomenei žinomas, skelbiamas mokyklos-darželio interneto svetainėje, jame informuojama, kokį vertinimą mokykla taiko, kaip fiksuojami ir vertinami mokinių pasiekimai, kaip informuojami mokinių tėvai apie ugdymo (-si) sėkmę. Informacija apie mokinio pasiekimus kaupiama mokinio pasiekimų vertinimo aplankuose (įvairūs rašomieji darbai, testai, patikrinamieji darbai, diktantai, kūrybiniai darbeliai, apklausų rezultatai), mokytojų vedamuose vertinimo dienoraščiuose, užrašuose, lentelėse, elektroniniame dienyne TAMO, pusmečių pažangumo suvestinėse. Vertinant mokinių pažangą ir pasiekimus, mokykloje taikomas formuojamasis (žodžiu ir raštu), diagnostinis (kontrolinių darbų, testų rezultatai) ir apibendrinamasis vertinimas: pasiekimų įvertinimas po kiekvieno pusmečio ir aprašas baigus 4 klasę. Mokinių tėvai teigė, kad su vertinimo sistema supažindinami mokslo metų pradžioje, vertinimo tvarka skelbiama mokyklos interneto svetainėje, stebėtų pamokų protokolų analizė leidžia teigti, kad mokytojai pažįsta savo mokinius, pamokose stebi jų mokymosi procesą, tačiau vertinimo metu sukauptą informaciją retai naudoja apibendrinimui ir tolimesnio mokymosi planavimui.

Vertinimas kaip informavimas vertinamas tinkamai. Apie ugdymo (-si) sėkmę mokinių tėvai informuojami žodžiu (individualių pokalbių metu ne mažiau kaip vieną kartą per pusmetį), vyksta individualūs pokalbiai iš anksto sutartu laiku, atvirų durų dienos, informacija skelbiama elektroniniame dienyne TAMO. Iš pokalbių su mokinių tėvais paaiškėjo, kad dauguma yra patenkinti jų vaikų mokymosi rezultatais bei mokyklos informavimo apie mokinių mokymąsi tvarka. Klasių auklėtojai, mokytojai aptaria mokinių mokymo ir mokymosi rezultatus klasių valandėlėse, neformaliuose pokalbiuose su mokiniais, jų tėvais bei tėvų susirinkimuose.

3. PASIEKIMAI

Pasiekimai „Aušros“ mokykloje-darželyje vertinami vidutiniškai. Mokyklos pažanga gera.

Mokinių pažanga pamokose matuojama fragmentiškai. Vertintojai užfiksavo (žr. 6 lentelę), kad 50 proc. stebėtų pamokų mokinių pasiekimai buvo labai geri ir geri, pavyzdžiui, matematikos ir muzikos 1a kl., lietuvių k. ir kūno kultūros 2a kl., lietuvių k. ir anglų k. 3a kl., dailės ir technologijų, matematikos, pasaulio pažinimo ir kūno kultūros 3b kl., lietuvių k. ir pasaulio pažinimo 4a kl., lietuvių k. 4b kl. pamokose. Šiose pamokose dauguma mokinių gebėjo atlikti užduotis savarankiškai, iš dalies atsakyti į pateiktus klausimus, įsivertinti save. Tačiau pamokose mokytojai ne visada aptaria mokinių padarytą pažangą, mokinių pasiekimus. Išorės vertintojai stebėjo pamokų, kuriose mokinio pasiekimus ir pažangą sunku užfiksuoti, nes pamokos uždaviniai buvo orientuoti į veiklas, mokinių pažanga nevertinta, pamoka neapibendrinta. Iš stebėtų pamokų protokolų analizės nustatyta, kad kitose 50 proc. stebėtų pamokų mokinių asmeninės pažangos stebėjimas, fiksavimas vertinami patenkinamai ir prastai. Nepakankamai pamokoje analizuojamos mokymosi sėkmių bei nesėkmių priežastys. Tik dalyje pamokų mokytojai pabrėžė dalykus, kurie atskiriems mokiniams sekėsi gerai.

Mokinių pasiekimų 30 stebėtų pamokų rezultatų apibendrinimas

6 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
3 pamokos 10 proc.	12 pamokų 40proc.	14 pamokų 46,7 proc.	1 pamoka 3,33 proc.

Mokykloje tikslinga tobulinti individualios mokinių pažangos fiksavimą, daugiau dėmesio skirti sukauptos informacijos apie vertinimą, pasiekimus panaudojimui ugdymo procese. Vertintojai mano, kad jeigu mokytojai didesnę dėmesį skirtų mokinių asmeninės pažangos stebėjimui, skatintų juos dažniau įsivertinti, tuomet mokiniai geriau ugdytų gebėjimus mokytis, o tai padėtų jiems siekti geresnių mokymosi rezultatų.

Iš elektroninio TAMO dienyno, pokalbių su direktoriaus pavaduotoja ugdymui, tėvais, mokiniais, mokytojais paaiškėjo, kad mokinių pažanga fiksuojama elektroniniame dienyne, komentarai, pastabos, pagyrimai rašomi sąsiuvinuose, individualių pokalbių su tėvais metu aptariami mokinių pasiekimų rezultatai. Dalis mokytojų fiksuoja savo užrašuose, dienoraščiuose mokinių pasiekimus, daro kelių metų palyginimus. Vertinimo aplankuose sudėti mokinių darbai, testai, kūrybiniai darbai, su kuriais susipaždinami tėveliai. Kiekvienais metais šie aplankai gražinami mokiniams, todėl negalima buvo pamatyti, ar daromos kokios suvestinės ar palyginimai. Mokytojų tarybos posėdžių metu pristatomi klasių mokymosi pasiekimai, aptariamas lankomumas, tačiau pažanga ne visada lyginama su ankstesniais pasiekimais. Metodinės grupės posėdžiuose nepakankamai analizuojama mokinių pažanga, ne visada teikiami pasiūlymai, kaip padėti mokiniams siekti geresnių rezultatų. Atskirų mokinių pažangos, bendrų visos mokyklos analizę patvirtinančių faktų – palyginimo suvestinių, diagramų, lentelių ar kt., mokykloje nėra. Vertintojai teigia, kad pakankamai aukštos kvalifikacijos mokytojai gali ir turėtų reguliariai vertinti mokinių pasiekimus per pamoką atsižvelgdami į Bendrųjų ugdymo programų ir gebėjimų lygmenų reikalavimus ir, reikalui esant, kartu su mokiniu priimti sprendimus dėl tolesnio mokymo(si) organizavimo.

Mokyklos pažanga vertinama gerai.

Klasių mokytojos rengia ir panaudoja lietuvių kalbos, matematikos, pasaulio pažinimo diagnostinius testus pusmečių ir mokslo metų pabaigoje. Ketvirtų klasių mokiniams baigiamuosius lietuvių kalbos, matematikos, anglų kalbos darbus ruošia mokyklos administracija. Atliekama klaidų analizė, išskiriamos būdingiausios klaidos. Mokinių pasiekimai fiksuojami pusmečių ataskaitose. Atsižvelgiant į rezultatus, koreguojama ugdymo veikla, priimami sprendimai dėl mokymo metodų ir strategijų, mokymosi užduočių, šaltinių tinkamumo, išteklių panaudojimo veiksmingumo, ugdymo tikslų ir uždavinių įgyvendinimo. Mokytojos metodinėje grupėje aptaria mokinių pažangumą, trūkumus, mokiniams reikalingą pagalbą. Mokslo metų pabaigoje analizuojamos mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo suvestinės, mokyklos metinės veiklos ataskaitos. Gauti rezultatai apibendrinami ir pateikiami Mokytojų tarybai, tėvams. Mokiniais, praleidusiems pamokas dėl įvairių priežasčių, individualios konsultacijos teikiamos pailgintos darbo dienos grupėje. Mokykloje-darželyje dar tik kuriamas gabių vaikų mokymo modelis, todėl mokytojai stengiasi įgyti žinių darbui su šiais mokiniais. Mokyklos bendruomenė siekia mokyklos pažangos: direktorė inicijavo pedagogų dalyvavimą kompiuterinio raštingumo kvalifikacijos tobulinimo kursuose ir šiuo metu visi mokytojai naudoja informacines technologijas savo pamokose; kiekvienais metais mokytojai rengia savianalizės anketas, skatinami įsivertinti, mokyklos vadovai stebi, analizuoja mokytojų darbą; mokykloje-darželyje sukurtos aplinkos, skatinančios mokymosi motyvaciją.

Kaip teigė direktoriaus pavaduotoja ugdymui, mokykla nedalyvauja jokiuose tyrimuose, neanalizuoja pasiekimų skirtumų tarp berniukų ir mergaičių, tačiau visi mokiniai pasiekia teigiamų metinių rezultatų ir atitinka Bendrųjų programų lygius, kurie atsispindi metinėse ataskaitose. Tikėtina, kad sukūrus mokinio asmeninės pažangos stebėjimo ir fiksavimo bei rezultatų

analizavimo ir panaudojimo mokymo (-si) procese sistemą, pagerėtų mokinių akademiniai pasiekimai.

Kiti pasiekimai šioje mokykloje vertinami patenkinamai.

Mokykloje-darželyje ne visada sudaromos tinkamos sąlygos mokinių dalykinių gebėjimų bei bendrųjų kompetencijų ugdymui. Mokykla-darželis dalyvauja neišskirtiniuose miesto, šalies ar tarptautiniuose konkursuose, olimpiadose, sportinėse varžybose, projektuose. Keletą metų iš eilės mokiniai dalyvavo ir gavo po kelis Oranžinius, Sidabrinus, Auksinius diplomus matematikos, kalbų ir gamtos konkursuose „Kengūra 2012“, „Kengūra 2013“. Miesto konkurse „Labai paprastas konkursas“ užimta 1 vieta, „Lietuva – mano mokykloje“ – 3 vieta. Už dalyvavimą respublikinėse akcijose, konkursuose „Atmintis gyva, nes liudija“, „Tolerancijos diena“, IT konkursas „Bebras“ mokiniai gavo padėkos raštus. Keletą prizinių vietų mokiniai yra laimėję ir kūrybiškumo srityje, (piešinių, iliustracijų, skaitymo konkursai). Stengiasi mokykla dalyvauti ir miesto viktorinose, olimpiadose, konkursuose ir kituose renginiuose. Pedagogų iniciatyvumo, kūrybiškumo dėka organizuojami turiningi renginiai tėvams ir mokiniams: „Stilizuotos gėlės“, „Gerų darbų menas“, „Stilizuotas medalis“, šeimų sporto šventės, projektai „Profesijų abėcėlė“, „Kalėdų stebuklas“, „Knyga – mano draugė“ ir kt. Keletas klasių dalyvauja socialinių įgūdžių programoje „Antras žingsnis“, bet didelio poveikio kol kas mokytojos nemato, išskyrus tai, kad mokiniai mažiau stumdosi, būna ramesni. Stebint pamokas šiose klasėse, prevencinės programos integruotų elementų nepastebėta. Išorės vertintojų manymu, aktyvesnis dalyvavimas tarptautiniuose, respublikiniuose ar šalies konkursuose, olimpiadose, projektuose sudarytų sąlygas mokiniams išbandyti savo jėgas įvairesnėse veiklose, skatintų mokymosi motyvaciją, ugdytų kūrybiškumą bei garsintų mokyklą. Kiti pasiekimai – tobulintinas mokyklos veiklos aspektas.

Mokykla-darželis yra pasirašęs bendradarbiavimo sutartis su Medeinos pradine mokykla ir Gabijėlės lopšeliu-darželiu, pagal kurias vykdo tiksliai bendrus renginius ir pasidalija metodine patirtimi. Su kitais socialiniais partneriais (Sostinės krepšinio mokykla, Lietuvos edukologijos universitetas, UAB „Šviesa“) pasirašytos sutartys leidžia plėtoti mokinių sportinius gebėjimus, skatina užimtumą, plėtoja mokytojų kvalifikacines kompetencijas, bet neleidžia sužinoti apie tolimesnį šios ugdymo įstaigos mokinių mokymąsi. Nevyksta bendradarbiavimas su tomis mokyklomis, į kurias išeina buvę mokyklos-darželio mokiniai (tai Žemynos progimnazija, Gabijos gimnazija). Anksčiau šių įstaigų mokytojai spalio-lapkričio mėnesiais pasikviesdavo buvusius pradinį klasių auklėtojas į mokyklą ir aptardavo mokinių ugdymo (-si) rezultatus, pasidžiaugdavo patiriama sėkme, aptardavo kylančius sunkumus. Iš pokalbių su mokytojais ir mokyklos vadovais vertintojai daro išvadą, kad mokykla šiandien nežino tolesnės buvusių ir esamų mokinių mokymosi sėkmės. Dabar apie savo buvusių mokinių sėkmes ir nesėkmes mokytojai dažniausiai sužino iš pokalbių su tais mokiniais, kurie užsuka į mokyklą ir pasipasakoja. Tolesnio mokymosi sėkmės kriterijus šioje įstaigoje yra tobulintina sritis. Mokykla-darželis turėtų atgaivinti bendradarbiavimą su tomis įstaigomis, į kurias išeina jų mokiniai, stebėti tolimesnį ugdytinių mokymą (-si), gauti informaciją apie mokyklą baigusius mokinių pažangumą penktoje klasėje, stebėti.

4. PAGALBA MOKINIUI

Vilniaus „Aušros“ mokyklos-darželio pagalba mokiniui neišskirtinė.

Rūpinimasis mokiniais tinkamas. Pažymėtina, kad mokykla maža, bendroji rūpinimosi mokiniais politika tinkama. Mokyklos Vaiko gerovės komisija (toliau – VGK) dirba 3 metai. Ją sudaro 6 nariai: pavaduotoja ugdymui, auklėtoja, mokyklos bendruomenės slaugytoja, logopedė ir dvi pradinio ugdymo mokytojos. Ši komisija turi savo veiklos planą, kurį sudaro organizacinė veikla, specialusis ugdymas, socialinė-pedagoginė pagalba, prevencinis ugdymas. Pokalbio metu su VGK nariais užfiksuota, kad sudarant šį planą buvo atsižvelgta ir į mokyklos vykdomas veiklas. Tai dar kartą patvirtina, kad mokyklos bendruomenės nariai glaudžiai bendradarbiauja organizuodami įvairias veiklas, taip pat ir rūpindamiesi savo ugdytiniais. Mokykla neturi specialiojo ir socialinio pedagogo, psichologo, tačiau šios pareigybės kol kas nėra reikalingos, nes mokykloje mokosi tik

keturi mokiniai, turintys ugdymo (-si) sunkumų. Trijose mokyklos klasėse taikoma socialinius-emocinius įgūdžius ugdanti bei stiprinanti programa „Antras žingsnis“.

Mokinių asmenybės ir socialinė raida vertinama tinkamai. Šią mokyklą lankančių mokinių šeimų socialinė-ekonominė padėtis yra gera, mokykloje deklaruojamos ir puoselėjamos pagarbos, tolerancijos, pilietiškumo vertybės. Šios aplinkybės svarbios sveikos asmenybės raidai.

Pedagoginė, psichologinė ir socialinė pagalba vertinama tinkamai. Pagal poreikį, individualiai susitarus su mokytoja, ilgiau nelankantiems mokiniams teikiamos konsultacijos, kurių tikslas – likviduoti mokymosi spragas. Pažymėtina, kad šių konsultacijų prireikia retai, kadangi sergančių vaikų tėvai seka informaciją TAMO dienyne, bendradarbiauja su mokytoja, o mokiniai užduotis atlieka namuose. Pokalbio su Mokyklos-darželio tarybos nariais metu užfiksuota, kad tėvai supranta, jog mokinių mokymasis yra ne vien tik mokytojų darbas, bet ir pačių tėvų pareiga. Todėl didelių sunkumų neiškyla. Beveik visi mokytojai skiria dėmesio mokinių problemoms pamokoje spręsti, klasės mikroklimatui gerinti. Iškilus problemoms ieško būdų, kaip mokiniui padėti (pažymėtina, kad mokykloje tai retas atvejis), kreipiasi pagalbos į specialistus, bendradarbiauja su Vilniaus miesto psichologine-pedagogine tarnyba.

Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas vidutiniškas. Mokykloje ugdomi 4 specialiųjų poreikių turintys vaikai, iš jų du turintys vidutinius ir du – didelius specialiuosius ugdymo (-si) poreikius. 2 mokiniai ugdomi pagal individualizuotas programas, 2 mokiniams taikomos pritaikytos programos. Programas rengia mokytojai. Su programomis supažindinami tėvai. Nuo šių mokslo metų mokykloje dirba trys mokytojo padėjėjai. Vertinimo metu užfiksuota, kad šių mokinių ugdymo (-si) poreikiai tenkinami tik integracijos būdu, specialiojo pedagogo mokykloje nėra. Klasės, kuriose ugdomi šie mokiniai yra labai didelės. Tačiau jie mokiniai gali lankyti logopedines pratybas. Iš viso logopedines pratybas lanko 26 šios ugdymo įstaigos ugdytiniai.

Gabių mokinių ugdymas vertinamas vidutiniškai. Nors mokytojos deklaruoja, kad klasėse mokosi nemaža dalis gabių mokinių, tačiau išskirtinio dėmesio ir pagalbos pamokose šiems mokiniams vertinimo metu neužfiksuota. Mokykla turi atlikusi 2012–2013 m. m. pažangumo analizes, kuriose išskiriami gabūs mokiniai, tačiau nėra parengusi jokio plano ar modelio, kaip šiuos mokinius ugdyti, patenkinti jų ugdymosi poreikius. Gabių mokinių ugdymas – tobulintinas, todėl išorės vertintojai rekomenduoja ugdyti gabių vaikų intelektą, sudarant sąlygas individualybei ir saviraiškai plėtoti; diferencijuoti ir individualizuoti ugdymo turinį; dalyvauti įvairiuose konkursuose; ieškoti miesto, šalies, tarptautinių projektų, remiančių gabius mokinius bei siūlyti įvairesnius neformaliojo švietimo užsiėmimus – ne tik meninės, sportinės raiškos, bet ir akademių žinių gilinimo.

Pagalba planuojant karjerą vertinama tinkamai. 2011–2012 m. m. buvo vykdomas projektas „Ankstysis profesinis ugdytinių orientavimas“, į kurį buvo aktyviai įsitraukę ir mokinių tėvai. Mokiniai turėjo galimybę aplankyti klasės draugų tėvų darbovietes, susipažinti su jų profesijomis. Tačiau šis projektas tęsėsi tik vienerius metus, šiuo metu ugdymo karjerai temos integruojamos į mokomuosius dalykus, o tolesnio mokymosi galimybes savarankiškai planuoja mokinių tėveliai.

Tėvų pedagoginis švietimas neišskirtinis. Nors mokykla didžiuojasi glaudžiu tėvų ir mokytojų bendradarbiavimu, tačiau veiksmingos mokyklos vykdomos tėvų švietimo politikos vertintojai neužfiksavo. Mokykla bando įvairius būdus aktyviam tėvų švietimui palaikyti, tačiau, ir patys tėvai pažymi, jog mokyklos iniciatyva organizuotos paskaitos neįvyko, nes nesusirinko klausytojų. Vienas iš įdomesnių tėvų švietimo veiklos būdų ir formų – mokykloje vykdomi „aktyvūs“ tėvų susirinkimai. Jų metu tėveliai patys tampa vaikais, išbando įvairias veiklas. Kiti tėvų ir pedagogų bendradarbiavimo būdai – atvirų durų dienos, individualūs pokalbiai su mokytojais, edukacinės klasių išvykos.

5. MOKYKLOS STRATEGINIS VALDYMAS

Strateginis mokyklos valdymas vertinamas gerai.

Mokyklos-darželio bendruomenė yra parengusi 2012–2015 metų strateginį planą. Strateginiai mokyklos-darželio tikslai ir uždaviniai aktualūs, susiję su deklaruojamomis vertybėmis,

iškelti remiantis atlikto 2009–2012 m. įsivertinimo išvadomis, tyrimų medžiaga ir dera su valstybės bei regiono švietimo politika. Mokyklos-darželio vizija ir misija atspindi jos tobulinimo filosofiją bei puoselėjamas vertybes. Strateginiai tikslai – ugdymo kokybės gerinimas, bendruomenės narių bendravimo ir bendradarbiavimo aktyvinimas ir tolesnis ugdymo bazės modernizavimas – skatina kokybinius ugdymo proceso pokyčius, siejamus su mokinių pažanga ir pasiekimais. Iš pokalbių su tėvais, mokytojais paaiškėjo, kad dauguma mokyklos-darželio bendruomenės narių žino, kuria kryptimi mokykla-darželis eina ir pritaria jos siekiams, tačiau šiame procese aktyviai dalyvauja dalis bendruomenės. Bendruomenė turi galimybių susipažinti su mokyklos-darželio vizija, misija interneto svetainėje, strateginiame plane, veiklos planuose.

Planuodami mokyklos-darželio veiklą bendradarbiauja mokytojai, auklėtojai ir administracija. Planavimo dokumentams (strateginiam, veiklos, ugdymo planams) parengti yra sudaromos darbo grupės, į kurias įeina tie patys pedagogai, nes kolektyvas yra mažas. Tėvai planavimo procese dalyvauja dažniausiai atsakinėdami į anketų, kurios pateikiamos elektroniniame dienyne, klausimus. Iš dokumentų analizės, pokalbių su mokinių tėvais ir administracija galima teigti, kad dauguma bendruomenės narių pakankamai kryptingai bendradarbiauja planuodami mokyklos veiklą ir įgyvendindami planuose numatytas priemones.

Mokyklos-darželio strateginiame plane SSGG įvertinimas pagrįstas 2009–2012 mokslo metų mokyklos-darželio veiklos įsivertinimo išvadomis, kiekvienam tikslui įgyvendinti parengta programa, nurodyti uždaviniai, įgyvendinimo priemonės, kaštai, laukiami rezultatai ir numatomi terminai. Visų veiklų įgyvendinimas suplanuotas 2012–2015 metams. Mokyklos-darželio metų veiklos plano du tikslai ir uždaviniai atitinka strateginius tikslus ir lūkesčius. Plane pagal įsivertinimo sritis atlikta SSGG analizė, numatytos priemonės, atsakingi vykdytojai, terminai, kaštai ir tikslo įgyvendinimo vertinimo kriterijai. Pradinių klasių mokytojų metodinės grupės veiklos plane 2013–2014 m. numatyta, kaip jų planuojama veikla siesis ir prisidės prie bendrų mokyklos-darželio uždavinių sprendimo. Pasibaigus mokslo metams, kiekvienas mokytojas įsivertina veiklą (pildo įsivertinimo lapus).

Mokyklos-darželio įsivertinimas pakankamai kryptingas.

Jam vykdyti sudaroma 4 žmonių įsivertinimo grupė (mokykloje vadinama koordinacine vidaus audito grupe), kuriai vadovauja direktoriaus pavaduotoja ugdymui. Mokykloje-darželyje šis procesas vykdomas kiekvienais metais tikslingai ir nuolat tobulinamas. Iš pokalbių ir dokumentų analizės paaiškėjo, kad platųjį įsivertinimą mokykla-darželis vykdo vadovaudamasi Švietimo ir mokslo ministro patvirtintomis „Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis“ ir taiko 4 lygių skalę pagal savo susitarimą. Įsivertinimo grupė daug diskutuoja dėl veiklos kokybės ir nuosekliai planuoja mokyklos-darželio įsivertinimą: atlieka platųjį įsivertinimą, išskiria mokyklos privalumus ir trūkumus, apie tai informuoja mokytojų bendruomenę, kuri susitaria, kokią veiklos problemą nagrinėti giluminio įsivertinimo metu, metodinės grupės (darželio ir mokyklos) kuria pasirinktos tobulintinos srities iliustracijas. Surinkusi, apdorojusi ir išanalizavusi duomenis, įsivertinimo grupė rengia veiklos įsivertinimo ataskaitą ir veiklos tobulinimo rekomendacijas mokyklos-darželio bendruomenei, kurios tikslingai panaudojamos rengiant mokyklos-darželio strateginį ir metinius veiklos planus, pavyzdžiui, 2012–2013 m. m. mokykla-darželis atliko platųjį įsivertinimą, nustatė tobulinimo prioritetus: „Gabių vaikų ugdymas“ bei „Specialiųjų poreikių mokinių ugdymas“. 2013–2014 m. m. veiklos plane vienas iš prioritetų yra skirtingų gebėjimų vaikų ugdymas. Dauguma mokytojų dalyvauja įsivertinime, supranta prasmę ir paskirtį, išvelgia jame daug privalumų ir įstaigos veiklos tobulinimo galimybių. Pokalbyje su įsivertinimo grupe paaiškėjo, kad dauguma grupės narių dirba noriai, jiems įdomu, o rezultatai tikslingai panaudojami planuojant ir tobulinant mokyklos veiklą.

Vadovavimo stilius geras.

Mokyklai-darželiui vadovauja iniciatyvi, aukštos vadybinės kategorijos, gerai savo darbą išmananti direktorė. Savo darbe ji vadovaujasi aktualiausia šiuolaikine vadybine informacija ir geba tinkamai komunikuoti, deleguoti įpareigojimus ir paskatinti veiklai. Mokinių tėvų atstovai pastebėjo, kad direktorė labai rūpinasi mokykla-darželiu, kiekvienu mokiniu. Vadovų santykiai su bendruomene grindžiami tarpusavio supratimu, priimant sprendimus išklausoma daugumos

nuomonė. Kalbėdamiesi su vertintojais, beveik visi bendruomenės narių atstovai džiaugėsi betarpišku bendravimu su direktore, akcentavo demokratiškus tarpusavio santykius, teigė, kad į darbą ateina kaip į šventę. Dauguma bendruomenės narių gerai vertino pavaduotojos vadybinę veiklą, jos bendravimą su kolektyvo nariais. Vadovai nuolat tobulina savo vadybinę ir dalykinę kvalifikaciją, geba tinkamai organizuoti personalo darbą bei deleguoti jam įpareigojimus mokyklos strateginių uždavinių įgyvendinimui. Pakankamai kryptingai diskutuojama įvairiuose lygmenyse, dirbama komandomis ir sprendimai priimami kartu. Apie priimtus sprendimus tinkamai informuojama bendruomenė. Mokykloje-darželyje aktyviai veikia savivaldos institucijos: Mokytojų ir Mokyklos-darželio tarybos tinkamai planuoja savo darbą, Mokytojų taryba priima sprendimus dėl ugdymo programų, ugdymo proceso organizavimo, mokinių mokymo bei mokymosi, neformaliojo švietimo organizavimo mokykloje, Mokyklos-darželio taryba koordinuoja mokyklos ūkinę-finansinę veiklą, svarsto metinį veiklos planą, aptaria kai kuriuos ugdymo proceso organizavimo klausimus, priima sprendimus dėl mokyklos materialinės bazės turtinimo panaudojant 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio lėšas, tariaisi dėl mokyklos įvaizdžio gerinimo, mokymo priemonių įsigijimo. Mokyklos-darželio taryba į posėdžius renkasi ne mažiau kaip 2 kartus per metus arba pagal poreikį. Klasių tėvų komitetai pagal galimybes rūpinasi mokyklos materialine baze, talkina atliekant klasių remontą, skatina mokinių tėvus dalyvauti mokykloje vykstančiuose renginiuose. Mokinių tėvai visada gali teikti savo siūlymus ar pastebėjimus klasių tėvų susirinkimuose, individualiuose pokalbiuose su mokyklos darbuotojais, elektroniniame dienyne sukurtuose forumuose ir į juos visada reaguojama. Iš pokalbių su mokiniais paaiškėjo, kad su jais klasės valandėlėse buvo aptartos elgesio taisyklės, o į kitų ugdymo klausimų sprendimą mokiniai ne visada įtraukiami. Išorės vertintojai daro išvadą, kad mokyklos vadovai geba palaikyti gerus santykius su mokyklos-darželio darbuotojais, mokiniais, tėvais, santykiai grindžiami savitarpio supratimu ir pasitikėjimu. Valdymo demokratiškumas – stiprusis mokyklos aspektas.

Ugdymo įstaigai vadovauja išipareigoję mokyklai-darželiui žmonės. Mokytojai, tėvai teigia, kad mokyklos-darželio lyderė, idėjų autorė yra direktorė, taip pat išskyrė Mokyklos-darželio tarybos pirmininkę, pirmos klasės mokytoją, kaip pavyzdį, autoritetą. Dauguma mokytojų sakė, kad tarp jų nėra lyderių, nes jos visos „kaip vienas kumštis“. Darbuotojai patenkinti, kad mokyklos-darželio vadovai jais pasitiki, motyvuoja, padeda, leidžia pasireikšti iniciatyvoms, organizuojant konkursus, viktorinas, sporto šventes. Siektina, kad tobulinant ugdymą, mokykla-darželis veiksmingiau įtrauktų mokinius į ugdymo problemų sprendimą, dažniau skatintų gerosios patirties sklaidą už mokyklos-darželio ribų.

Personalo valdymas vertinamas gerai.

2013–2014 m. m. mokykloje-darželyje pradinėse klasėse dirba 6 pradinių klasių mokytojai (iš jų – 5 mokytojai metodininkai), 4 dalykininkai, 1 logopedė ir 3 mokytojo padėjėjai. Visi pedagogai atestuoti. Statistinės ataskaitos duomenimis (toliau – STA), 96 proc. mokinių tėvų nurodo, kad pasitiki mokytojais kaip dalyko specialistais. Iš pokalbių su tėvais, STA duomenų buvo matyti nepasitenkimas anglų kalbos specialisto darbu. Todėl nuo šių mokslo metų pradžios jau dirba naujas anglų kalbos mokytojas. Specializuotą pedagoginę, psichologinę ir socialinę pagalbą mokytojams, mokiniams bei jų tėvams mokykloje teikia tik logopedas. Kitų pagalbą teikiančių specialistų nėra. Dėl specialiojo pedagogo, psichologo nebuvimo problemų mokykloje-darželyje nekyla, nes šį darbą atlieka klasių mokytojai, Vaiko gerovės komisija, kreipiamasi į PPT. Išorės vertinimo metu mokykloje buvo tik 4 specialiųjų poreikių mokiniai. Su trimis iš jų dirba mokytojo padėjėjai. Išorės vertinimo metu mokyklos-darželio darbuotojai buvo mandagūs, paslaugūs, noriai bendravo. Pagalbiniai darbuotojai geba tenkinti mokyklos bendruomenės narių poreikius, dirba atsakingai. Naudodamiesi surinkta informacija, išorės vertintojai teigia, kad tinkama personalo komplektavimo politika turi įtakos ugdymo kokybei.

Mokykloje-darželyje pagarbiai bendraujama su mokytojais, pagalbos mokiniui ir mokytojui specialistu, sudaromos sąlygos jiems tobulinti kvalifikaciją. Vertintojų pokalbiai su mokyklos administracija, mokytojais, savivaldos institucijų nariais leidžia teigti, kad kvalifikacijos tobulinimas organizuojamas asmeninių kompetencijų ugdymo bei visos mokytojų bendruomenės mokymo kryptimis. Kvalifikacijos tobulinimo renginiai planuojami ir pasirenkami atsižvelgiant į

vidaus įsivertinimo rezultatus, metų veiklos plane išsikeltus tikslus, mokytojų individualius poreikius bei turimas lėšas. Geroji mokytojų patirtis skleidžiama mokykloje. Pagal mokyklos galimybes mokyklos darbuotojai skatinami už gerus veiklos rezultatus. Metodinę pagalbą mokytojas mokytojui teikia pagal asmeninius poreikius ar būtinybę. Pokalbių metu visą laiką buvo akcentuojamas komandinis darbas. Personalo valdymas – stiprusis mokyklos-darželio veiklos aspektas.

Materialinių išteklių valdymas vertinamas gerai.

Mokyklos-darželio lėšos tvarkomos tinkamai. Mokyklos-darželio finansinius išteklius sudaro valstybės specialioji dotacija mokinio krepšeliui finansuoti, savivaldybės asignavimai savarankiškomis funkcijoms bei specialiosioms programoms vykdyti, patalpų nuomos lėšos ir gyventojų pajamų mokesčio 2 procentai. Gaunamos lėšos panaudojamos tikslingai, derinant pagal poreikį, aptariant Mokyklos-darželio taryboje. Lėšų mokyklai-darželiui ne visada pakanka. Trūksta lėšų vadovėliams įsigyti, mokytojų kvalifikacijai tobulinti. 2012 m. Vilniaus miesto savivaldybė skyrė 120 000 Lt langų renovacijai, 30 000 Lt stogo remontui, 20 000 Lt vidaus remonto darbams; panaudojant 2 proc. gyventojų pajamų, mokesčio įrengtos žaidimų aikštelės. Iš kitų šaltinių papildomų lėšų mokykla-darželis negauna. Išorės vertintojai siūlo pritraukti nebiudžetines lėšas, dalyvaujant tarptautiniuose, šalies ir savivaldybės projektuose ir programose. Mokyklos-darželio administracijos racionali lėšų vadyba sudaro prielaidas gerinti mokyklos ugdymo kokybę.

Turto vadyba priimtina. Materialiniai ištekliai iš dalies atitinka mokyklų aprūpinimo standartus. Nedidelėje bibliotekoje yra sukaupta grožinės, pedagoginės ir metodinės literatūros, enciklopedijų, žodynų ir žinynų. Mokykla apsirūpinusi IKT priemonėmis, bet jų mažai. Mokinių mokymui klasėse yra po 1 kompiuterį, projektorių, įrengta 1 interaktyvi lenta, 1 kompiuteris yra bibliotekoje. Administracijos reikmėms naudojami atskiri kompiuteriai. Išorės vertinimo metu daugumoje stebėtų pamokų buvo panaudotos informacinės komunikacinės technologijos. Tikslingai interaktyvi lenta naudota lietuvių k., pasaulio pažinimo ir matematikos pamokose 4a kl. Kompiuteris, projektorius tinkamai naudoti matematikos 1a, 3b kl., lietuvių k. 3a, 3b, 2a, 1a, kl., dailės ir technologijų 3b, 4b kl., pasaulio pažinimo 2a, 3a, 3b, 4a kl., anglų k. 4a kl., etikos 4a kl. pamokose, logopedo pratybose 1a ir 2a kl., neformaliojo švietimo „Origamis“ 1–4 kl užsiėmime, Kompaktinių diskų grotuvai – anglų k. 3a, 3b kl., muzikos 1a, 1b, 4b kl., kūno kultūros 2a kl., šokio 4b klasių pamokose, klasės valandėlės metu 3b kl. Muzikos 2a, 4b kl. pamokose tikslingai panaudotos dūdelės. Kitų mokymo priemonių panaudojimas (kortelių, dalomosios medžiagos, pačių mokinių pasigamintų šešėlių teatro personažų ir širmos) vaizdumo suteikė kai kuriose stebėtose pamokose. Dėl patalpų stygiaus ir lėšų trūkumo nėra galimybės įrengti atskirą kompiuterių klasę ir pamokose mokinių mokymui naudoti daugiau negu vieną kompiuterį.

Patalpų naudojimas tinkamas. Mokykla įsikūrusi iš dalies pritaikytose jaukiose vaikų lopšelio-darželio patalpose. Mokykla turi savitas, erdvas edukacines aplinkas, kurios puošiamos mokinių, menininkų darbais, netradiciškai ant laiptų iškljuotais vertybes puoselėjančiais žodžiais. Ant sienų iškabintos padėkos, diplomai, mokinių laidų nuotraukos, pamokų tvarkaraščiai, elgesio taisyklės. Mokyklos teritorija tvarkinga, skoningai apželdinta, aptverta tvora, su rakinamais vartais, įrengtos žaidimų ir poilsio zonos. Pastato būklė ir estetinis vaizdas geras. Visoje mokykloje pakeisti langai. Beveik visos klasės jaukios, šviesios, švarios ir tvarkingos, pakanka mokymosi vietų mokiniams. Mokykliniai baldai tvarkingi. Prie klasių, kurios išsidėsčiusios antrame aukšte yra didelės poilsio zonos, atitvertos stiklinėmis pertvaromis, etnografiniai kampeliai, rūbinėlės su spintelėmis, pagalbinės patalpėlės su sanitariniais mazgais. Pirmame aukšte mokiniai naudojami aktų ir sporto salėmis, valgykla, biblioteka. Tačiau neišspręsta logopedo kabineto problema – jis dirba bibliotekoje, kur nėra patogų tiek mokiniams, tiek darbuotojams. Visos patalpos naudojamos racionaliai. Mokyklos direktorė, mokytojos, tėvai, kiti ugdymo įstaigos darbuotojai siekia, kad ugdymo procesas ir renginiai vyktų saugioje ir jaukioje aplinkoje.

Vizito metu stebint pamokas buvo vertinamas patalpų jaukumas, informacijos šaltinių ir mokymosi priemonių įvairovė, tinkamumas ir panaudojimo veiksmingumas; racionalus erdvių, patalpų pritaikymas ir naudojimas ugdymo procese. 30 stebėtų pamokų vertinimas minėtu aspektu pateiktas 7 lentelėje.

Ugdymo aplinkos naudojimo stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas

7 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
13 pamokų 43,33 proc.	13 pamokų 43,33proc.	4 pamokose 13,34 proc.	- -

Siektina, kad racionalus mokymosi erdvių naudojimas pamokoje sudarytų sąlygas mokinių bendradarbiavimui bei kitoms kompetencijoms lavinti.

IV. MOKYKLOS SAVĖS VERTINIMO VEIKSMINGUMAS

Iš pokalbių su įsivertinimo grupės nariais, kitais mokytojais, įsivertinimo dokumentų analizės galima teigti, kad mokyklos bendruomenė įsivertinimo procesus vertina palankiai, kadangi tai padeda išsiaiškinti veiklos privalumus ir trūkumus. Mokytojų teigimu, gauti įsivertinimo rezultatai skatina bendruomenę kalbėtis, diskutuoti, siūlyti idėjas, reikšti savo nuomonę apie įstaigos reikalus, savo ir mokinių ugdomąsias veiklas. Veiklos kokybės tobulinimas planuojamas įstaigos metiniuose veiklos planuose, strateginiame plane.

Kaip sėkmingas įsivertinimo veiklas ar įgyvendintus rezultatus per paskutinius metus mokykla įvardija pamokos struktūros kokybę, vertinimą kaip ugdymą, vertinimą kaip informavimą ir tėvų švietimo politiką, nesėkmingą – mokymosi veiklos diferencijavimą.

Direktorės pavaduotojos ugdymui teigimu, įsivertinimas daro įtaką mokinių pasiekimams ir visam ugdymo (-si) procesui: gerėja mokymosi rezultatai, didėja mokymosi motyvacija, tėvai daugiau domisi vaikų mokymusi, didesnis dėmesys skiriamas individualizavimui, diferencijavimui, didesnė neformalaus švietimo būrelių įvairovė. Įsivertinimas skatina mokytojus stropiai analizuoti savo darbo rezultatus, jaustis asmeniškai atsakingais už mokymosi pasekmes, nuolat ieškoti naujų būdų savo darbo strategijai ir metodikai tobulinti. Įsivertinimas padeda mokytojui įsisąmoninti santykį su savo profesija, pajusti vidinę atsakomybę. Mokyklos vadovams vidaus auditas (įsivertinimas) padeda įvertinti mokyklos švietimo kokybę, priimti pagrįstus sprendimus, laiduojančius mokyklos veiklos tobulinimą; padeda įvertinti mokyklos darbuotojų kompetenciją bei numatyti profesinio tobulinimosi kryptis.

Nuo praėjusių mokslo metų mokykla prisiregistravusi IQES platformoje ir naudojo klausimynus pedagoginės pagalbos veiksmingumui ir pagalbai mokiniui tirti. Klausimynų temos pasirinktos vadovaujantis 2012–2013 m. m. plačiojo įsivertinimo išvadamis, kuriose išskirtos stipriosios mokyklos-darželio pusės (Tradicijos ir ritualai, Mokyklos atvirumas ir svingumas, Aplinkos jaukumas, Ugdymo planai ir tvarkaraščiai, Bendroji rūpinimosi mokiniais politika, Patalpų naudojimas) ir tobulintini aspektai (Psichologinė pagalba, Socialinė pagalba, Specialiųjų poreikių mokinių ugdymas, Gabių vaikų ugdymas, Pagalba renkantis mokymosi kryptį). Koordinacinė vidaus audito darbo grupė, išanalizavusi plačiojo įsivertinimo rezultatus, pristatė juos mokyklos bendruomenei. Siūlyta atlikti giluminę analizę „Pagalba mokiniui“ srityje, formuluojant problemų krepšelį, nes mokymosi bendroji kokybė tiesiogiai susijusi su pagalba mokiniui bei ugdymu ir mokymu.

Galima teigti, kad įsivertinimo veikla mokykloje-darželyje planuojama, realizuojamas įsivertinimo organizavimo planas – savęs vertinimas yra paveikus, vykdomas pagal iš anksto numatytus veiklos etapus, prasmingai susietas su mokyklos veiklos planavimu ir pokyčių vertinimu.

Mokyklų veiklos kokybės
išorinio vertinimo skyriaus vedėja

Snieguolė Vaičekauskienė